

Buk pa Daniel - Namba 53

Neno me lanabi kinyutu woko: Ngec i kom kare me agiki ki neno ma Daniel oneno

Jeff Pippenger
2024-01-17

Lacere weng waco mapol pi nino me agiki maloyo pi nino ma gine onongo bedo iyegi.

Lanabi me kare macon, acel acel, gicako waco manok pi karegi keken maloyo pi wa; ci lok pa lanabi mamegi tye mede pi wa. “Kombedi, gin weng man otime botgi pi cal; ki gicoyo gi pi ciko wa, i bot wa ma agiki pa kare obino.” 1 Korint 10:11. “Pe pi gi keken, ento pi wa gitiyo i gin magi, mag kombedi gipeno botwu ki jo ma gipako Laber botwu ki Roho Maleng ma ki cwalo piny ki i polo; gin magi ma anjeli gi mito neno iye.” 1 Pita 1:12

Bibilo ocenyo ki oribo kacel gin ma rwatte pa iye pi kare man ma agiki. Tim madit weng kede tic ma lamal maleng pa lok mukato me Cik Mabur otime con, kede kombedi tye ka pong dwogo pire kene i Kanisa i nino magi me agiki. Selected Messages, buk 3, 338, 339.

Daniel obedo amola pa jo pa Lubanga, ma i kare me agiki gityeko nongo kun Lok pa Janabi ni gi ocweyo i piny ducu. Ka gi ngene atir en, myero gitim kwayo ma i Leviticus piero aryo abicel, kede kwayo me nongo ngene i misteri me janabi me agiki, ma kiyabo woko pud keken, mapwod pe ‘probation’ oloro woko, calo kwayo pa Daniel i rwom aryo. Ka gi bino i tamo me Daniel, Malaika Gabriel obi komo gi, obi mi gi ngec, kede obi waco botgi, pi miyo gi ‘tweru ki ngene’. Jo me ngene gin jo ma ‘ngene’ ‘medo me ngec’ ka ‘misteri me janabi’ kiyabo woko.

En omii an ngec, owaco ki an, owaco ni, “O Daniel, kombedi abino woko me mi in twero ki ngeyo. I cako me lep mamegi, cik o aa woko, kede abino me nyutu in; pien in ki heri tutwal: eka ngeyo lok ma eni, kede paro lagam.” Daniel 9:22, 23.

Nining ma ki waco bot Daniel ni obed ka paro kwede en “mareh”—nining me yie. Gabriel pe otieko tic ma ki mino ne i pot buk 8, ma ki waco ne ni omii Daniel onongo ngeyo nining “mareh”. I pot buk 9, odok me tyeko pwoyo ne. I pot buk 9, Daniel pe dong obedo i cawa pa lwak pa Babilon, ento obedo i cawa pa lwak me Medi ki Peresia.

Ka Gabriel omiyo Daniel cik ni, “ng’eyo lok,” ki, “paro yab ma oneno,” en tye ka nyuto kit me yaro i wi ma en mito Daniel otim. Lok ma kiketo i leb calo “ng’eyo” ki “paro” gin nying acel pa Leb Ebru. Nying ne “biyn”, ki kite ne en yaro i wi. Lok pa Ebru ma kiketo i leb calo “matter” en “dabar”, ki kite ne en “lok”. En atika, Gabriel tye ka nyuto Daniel, kede jo ma en tye kwede i komgi i kare me agiki, me yubo maber Lok me ada.

Tem maber wek inyutu ni in obedo ma kicwako bot Lubanga, latic ma pe tye ki kweg, ma wilo lok me adwogi maber. 2 Timoteo 2:15.

Lok “matter” bene Daniel tiyo kwede iye i chapta apar, ves acel, ma iyie kityeko yiko ne cawa adek calo “thing.”

I higa me adek pa Cyrus, rwot me Peresia, gimoro otyeko nyutu bot Daniel, ma nyinge kiluongo ni Belteshazzar; ki gima obedo adii, entono kare ma kityeko yubo obedo mabor; en otyeko ngeyo gima, ki obedo ki ngec pa neno. Daniel 10:1.

I verse man, lok “vision” en “mareh”—neno me twar—ci Daniel obed ki ngec ikom lok (“gin”) kacel ki neno (“mareh”). I verse apar aryo adek me chapter abicel angwen, Gabriel owaco bot Daniel ni myero oyabo maber lok ki neno; ci i verse apar acel me chapter apar, obedo ki ngec ikom lok (“gin”) kacel ki neno (“mareh”). Gabriel tye ka miyo ngec bot Daniel i chapter abicel angwen, ni myero ongeyo rwat (oyabo maber) ma tye ikinyi lok ki neno. Neno en “mareh”, ento “lok”, onyo “gin”, en neno “chazon”.

I chapta aboro, neno aryo gu nyutu keken, kede rucu gu nyutu, pien Daniel onongo mito me ngeno neno "chazon", ento Gabriel omiyo cik ni omii Daniel ngec pi neno "mareh". Ka Gabriel ocako tici me miyo Daniel ngec pi "lok" ki "neno", oyabo Daniel ni omako wii ni gin en neno aryo ma pe acel.

En omiyo an ngec, owaco ki an, owaco ni, O Daniel, kombedi abino woko me miyo in ngec ki poyo. I acaki me kwayo ni cik owuoko woko, ci abino me yaro ni; pien in kimito tutwal; eka ipoyo gin, ki ikwan rweny. Sabit 70 kiciko gi i jo mamei ki i bung mamei maleng, me tyeko golo cik, ki me tyeko bal, ki me dwogo kuc pi bal marac, ki me kelo bedo maber ma pe otum, ki me tet rweny ki lok pa nabi, ki me lutho kabedo maleng madwong. Eka ngeyo ci ipoyo, ni ki cako kae ma cik owuoko woko me dwogo ki yubu Jerusalem, nyaka bot Mesia Ladit, obed sabit 7, ki sabit 62; dwe obi yub woko, ki ol, i cawa me peko. Ki lacen i sabit 62 Mesia obi balo woko, ento pe pi eni keken; ci jo pa ladit ma obino gibalo bung ki ot lamo; ci otumne obedo ki koth madwong, ci nyaka otum me lweny gobo kiciko gi. En obiketo tek laloc ki jo mapol pi sabit acel; ci i tung sabit obi moko rwom me lamo ki min lamo, ci pi yubo gin ma orwenyo Lubanga obicweyo piny woko, nyaka otum, ci gin ma kiciko obi redho i gin ma ocweyo piny. Daniel 9:22-27.

Gabriel onwongo mito ni Daniel obedo ngeyo ni poko lok ma omiyo bot Daniel okel kacel jami pa neno “chazon” ki pa neno “mareh”. Poko lok no onwongo obino cwalo ngec pi neno aryo weng, kede ruwate pa Daniel ne obedo me yiko ki rwom atir ikini neno ma ocwalo ngec pi cayo piny pa Ka Maleng ki pa Lwak, gi neno ma okelo i yabe pa Kristo i Kabedo Maleng Maloyo i October 22, 1844.

Gabriel onyutu ni cako ki cik pa Artaxerxes i 457 BC, obedo higa 490 ma “okwany woko” ki higa 2300 me mer me irot ki oturo, ma pire tek pi Jo Yahudi. I rek ma kany ocelo, lok “determined” kinyutu ne kare adek, ento obedo lok ariyo me Leb Hebru mapat ma gityeko yubo calo “determined” i rek magi. Kare mokwongo ma “determined” kinyutu ne tye i rek 24, kede lok me Leb Hebru en “chathak”, calo “kwanyo woko”.

Nyutu ni Israel omiyone kare me tem, ma ocako ki cik marom adek pa Artaxerxes, ma obed giko i kwedo pa Stephen i higa 34 AD. Higa 490 “kijuko woko,” ki nyutu ni en obedo kare me porofeti matidi i iye porofesi ma bor me higa 2300. Namba “490” obedo ranyisi pa kare me tem, macalo ki lara pa Yesu.

Ci Pita obino bot en, owaco ni, “Rwot, tyen mene ma owadwa ocoyo ikom an, ka an awiye ne? i tyen aboro?” Yesu owaco bot en ni, “Pe awaco bot in ni i tyen aboro; ento i 70 tyen 7.”
Matayo 18:22.

Kica tye ki agiki, kede agiki eni nyutu ki namba “490.” Mwaka “490” nyutu kare me tem pi jo Yahudi, ki aa i golo gi woko nyaka i cawa ma kigoyo Stephen ki kidi, kun gin opongo akor me kare me temgi. Mwaka “490” bende rwate ki kwero me “7 times” i Levitiko 26. Tye kabedo aryo keken i Bibul ma miyo lok ikom piny me yweyo Sabat ne. Ma acel nonge i Levitiko 26.

Ka pe wun winyo an pi gin weng man, ento wuceto kit ma orumu ki an; eka an keken abiro ceto ma orumu ki wun ki kwac; kede an, an keken, abiro yiko wun abicel aryo pi richo pa wun. Wubedo wameno ring pa wod pa wun, ka ring pa nyako pa wun bende wubedo wameno. Kede abiro kwanyo kabedo pa wun ma malo, ka abiro rumo cal pa wun, ka abiro weko ring ma otho pa wun i tung ring ma otho pa cal pa wun, kede cwinya abiro yar wun. Abiro miyo gweng pa wun obed bur, kede abiro miyo kabedo me maleng pa wun obed bur, kede abiro pe abayo loco maber pa ngwec pa wun. Abiro miyo piny obed bur; kede lweny pa wun ma tye iye gin abiro gwoko wii maber i kom en. Abiro ywayo wun i iye jogi ma pe gen, kede abiro yweyo tong me lweny i bakom wun; piny pa wun obedo bur, kede gweng pa wun obedo bur. Eka piny obino mamu kuc pa Sapata ne, kin kare ma obedo bur ka wun tye i piny pa lweny pa wun; kadok i kare eno piny obedo ocung i kuc, kede obino mamu kuc pa Sapata ne. Kin kare weng ma obedo bur, obedo ocung i kuc; pien pe ocung i kuc i Sapata pa wun, ka wun obedo iye.
Levitiko 26:27-35.

Adhabu me “kare abiro,” ma gepene iye anyim 4 i chapta 26, nyutu ni ka jo pa Lubanga kitywayo, lobo bi yweyo “sabata ne.” Daniel kede dano adek ma kitgi ber kitywayo i lobo pa lutegi i opongo me ruk pa Mose; kede ni ywayo me 70 higa obedo pwony me cal pa ywayo me 2520 higa. Obedo pwony me cal me lanabi, macalo higa $3\frac{1}{2}$ me lapat pa Elija i cawa me coyo pa Jezebel. Higa $3\frac{1}{2}$ eno norwako higa $3\frac{1}{2}$ me lanabi, ma rwate ki 1260 higa me twero pa Papa, chak ki higa 538 nyaka 1798. Higa 70 obedo cal me “kare abiro,” calo kit ma higa $3\frac{1}{2}$ obedo cal me thim me 1260 higa. Higa 70 me twolo pa Daniel, ma Jeremaya onyuutu, norwako “490” higa.

Lubanga, Rwot pa kwaro-gi, ocwal botgi ki lakwena-gi, oyugi i kare me con con ka ocwalo; pien omako kica bot jo-gi kede bot ot ma obedo iye. Ento gi oyaro lakwena pa Lubanga, gi ocwero lok pa en, gi ogoyo marac lanabi-gi, nyaka kwero pa Rwot obedo malo i bot jo-gi, nyaka pe onongo ki yot. Enuteno ocwalo botgi rwot pa Kaledi, ma ogengo lutino-gi ki tong i ot me lamo-gi, pe owere kica bot lutino me cwe onyo nyako matidi, ngat madit onyo ngat ma ocako dingo pi lacen; ominyo gi weng i cing pa en. Gin weng me ot pa Lubanga, madit ki matidi, kede duc me ot pa Rwot, kede duc pa rwot, kede pa ladit-gi; gin weng magi ocwalo gi Babulon. Gi ogolo mac i ot pa Lubanga, gi ogobu otol pa Yelusalem, gi ogolo mac i ot pa rwot weng ma tye iye, gi okwanyo piny gin maber weng ma tye iye. Ki joma olalo ki tong, ogolo gi i Babulon; kun bene gi obedo lotic pa en ki nyithinda-gi nyaka rwom pa piny me Pesia. Me poko lok pa Rwot ki dhot Jeremiah, nyaka lobo oyweyo Sabat-gi; pien kare ma lobo obedo labongo pe ngat obedo iye, oyweyo, me poko mwaka pier adek ki apar. I mwaka me acel pa Cyrus rwot me Pesia, ka poko lok pa Rwot ma owaco ki dhot Jeremiah obino, Rwot ocako cwinya pa Cyrus rwot me Pesia, omiyo oyubi lok i piny weng pa rwome, kede ocoyo i coc,

waco ni, “Man ame Cyrus, Rwot me Pesia, owaco ni: Rwom weng pa piny, Lubanga, Rwot pa polo, ominya; kede otero an me yubo ot pi en i Jerusalem, ma tye i Yuda. Ngat mane tye i botu i jo pa en weng? Rwot, Lubanga pa en, obed ki en, ka we en obino wot malo.” 2 Chronicles 36:15-23.

Lok aryo keken ma i Bibul ikom piny me bedo i kuc pa sabatne rwate ki cweyo jo pa Lubanga i kany-kany, ki mwaka 70 me cwal gi i lobo mukene, ma nongo nyutu calo kare me cawa ma biweko piny me bedo i kuc pa sabatne. En obedo tutwal ki welo me sabat ma Yahudi pe gi weko piny me bedo i kuc. Bedo i kuc pa piny pi mwaka 70 nonge calo wel me mwaka weng ma lwenyo i kom cik ma nyuto me weko piny obed i kuc, ma gimino woko. Matematika ma peka nyutu ni i mwaka 490 me lwenyo, biro bedo ki wel me mwaka 70 ma piny pe obedo i kuc.

Higa 490 gikwanyo woko ki higa 2300, macalo kare me temo pi Jo Yawudi, ki higa “490” bene tye ki kube ma otir kwede ywayo pa “odog abiro” me Levitiko 26.

Lok me neno “chazon” pa goyo iwi piny, ki lok me neno “mareh” pa neno ma i agiki me mwaka alufu aryo ki mia adek, pe gin acel; ento gitye ki kube ma rwate tutwal. Macalo ki Daniel, dano pa Lubanga myero gigabo maber lok me neno aryo magi, ka i kare acel ki acel gineno kube ma tye ikinigi. Mwaka 70 me cing ma kelo cik adek ma omiyo Yahudi twero me dwogo ka ocweyo dok Yerusalem, omako calo “490” mwaka me bwolo pa Yahudi ikom kica me weko lobo obed i kuc.

Ka cik me adek onyutu kare pa gi me dwogo dok yiko, kimiyo gi cawa me temo me mwaka 490, pien gitemo i kare acel keken ma pe gikwanyo cik pa gi omiyo obalo woko Jerusalem ki gepuro gi. I agiki pa mwaka 490 me aryo, pe gikwanyo cik pa gi dok kelo obalo woko Jerusalem ki gepuro gi i tung jo ma pe gin Yuda.

Me anyim yubo me otura me mwaka 70, ne tye "mwaka 490" me kwanyo cik; ci me agiki otura me mwaka 70, ne owenok ki "mwaka 490" mukene me kwanyo cik madwogo.

Kare me mwaka “490” ma me acaki, ma okelo bot mwaka 70 me piny bedo i kuc, ne ogiko ka Jerusalem obalo woko. I agiki me mwaka “490” ma kigweyo woko ki mwaka 2300, Jerusalem dok obalo woko, pien Yesu kare ducu yaro agiki pa gin ki acaki pa gin.

Lwak me higa 70 pa Isirayel matye atir i Babulon matye atir obedo cal me yabo me “seven times”, ci Sister White nyutu ni lwak me higa 70 pa Isirayel matye atir i Babulon matye atir obedo kit cal pa higa 1,260 me lwak pa Isirayel me Roho i Babulon me Roho.

Macalo kede nyith pa Isra’el ma gicano gi i Babilon ikare me gologi ki piny, onongo Kanisa pa Lubanga i piny obedo i oturu ikare man ma bor matwal me loro ma pe giko. Prophets and Kings, 714.

Higa 1260 (538–1798) obedo cal pa "kare abiro." I agiki me higa 70, Yudeo gi dwogo me dwok Yerusalemu ki yubu odoco. Dwogo gi i kare pa cik adek oketo alama me cako (457 BC) pa higa 2300 me neno "mareh" ma omiyo nyutu pa Kristo i Kapedo Maler Madit i 22 me October 1844. Cik adek oketo alama me cako pa kare me porofeti, ki myero cik adek weng obed pi cako kare me porofeti, ento gi cako dwogo ki yubu kwede cik macek pa Cyrus.

“Ki i cabit me abiro i buk Ezra, twero nongo cik mo. Jwok 12-26. I kit ne ma tye atir tutwal, onongo gi cako ne ki Artaxerxes, kabaka me Persia, i mwaka 457 BC. Ento i Ezra 6:14, gang pa Lubanga i Yerusalem, gi waco ni onongo kigero ‘kit ma rwatte ki cik [“decree,” i tam me but buk] pa Cyrus, ki Darius, ki Artaxerxes kabaka me Persia.’ Abaka adek magi, i cako, i moko dok cen, ki i tyeko cik no, gicwalo ne i rwom me ber bedo ma lagamcik onongo mite ni obed cim me cako me myaka 2300. Ka gi tero mwaka 457 BC, kare ma cik no otyek iye, calo nino pa cik no, onongo ginongo ni gin dung acel acel ma lagamcik owaco ikom wiki piero abiro otyeko time atir.” The Great Controversy, 326.

Ki mwaka 1798 dok i 1844, malaika adek me Apokalip gubino i ngec me lok me nabi; calo kaka cik adek ginyutu cako pa lok me nabi me mwaka 2300, malaika adek meno bene ginyutu agiki pa lok me nabi. Kare me lok me nabi ogiko ka obino malaika ma adek, calo kaka ocako ka obino cik ma adek; pien i kare weng Yesu orwate agiki pa gin ki cako pa gin.

I kare me cik mambere, Yahudi ocako dwogo, ci i kare me cik mar aryo gityeko yiko Hekalu. I 22 me October, 1844, malaika ma adek obino, ci piri nino meno jo Millerite gityeko Hekalu me cwinya ma gi oaa ki Babulon me cwinya me yiko odoco. Myero Hekalu meno obedo atyek, pien i 22 me October, 1844 lakit me kit myero obino kor acel i Hekalu pa en. Hekalu meno obedo jo Millerite ma gi oketo kit i 22 me October, 1844, kacel ki ma Petro o yaro ni gin Hekalu.

Un bene, calo got ma tye ngima, ubedo ot me cwiny, latic pa Lubanga ma maleng, pi miyo rwate me cwiny, ma rom ki Lubanga, ki kom Yesu Kiristo.

Hekalu pa Millerite kicweyo ki 1798 dok i 1844, ma obedo mwaka 46, onyo i kit porofeti ceng adek, pien Kirisito owaco ni myero ceng adek pi dwogo cweyo hekalu.

Kare me Pasika pa Jo Yahudi obedo okato, Yesu ocito i Jerusalem, kede onwongo oneno i Ka pa Lubanga jo ma gicayo ng’ombe, gi kondoo, gi njiwa, ki jo me loko cente kun bedo. Kane omoko otigo ki tong ma matit, oweyo gi weng ki Ka pa Lubanga, kacel ki kondoo ki ng’ombe; ki ocwalo cente pa jo me loko cente i piny, ki obolo meza. Ki owaco bot jo ma gicayo njiwa ni, “Kwanyuru gin man ki kany; pe weko ot pa Won an obed ot me cego.” Latic pa En giparo dok ni kicono kicoyo ni, “Mito matek pi ot pa In ocam an.” Jo Yahudi bene ogamo ki owaco bot En ni, “Ishara ange itweno wa, kun itimo gin man?” Yesu odwoko gi waco ni, “Obalo Ka man woko, ci i cawa 3 abi dwogo atero ne.” Jo Yahudi owaco ni, “Mwaka 46 gutimo yubo Ka man; in bino idwogo atero ne i cawa 3?” Ento en obedo waco ikom Ka pa ringo pa en. Yohana 2:13-21.

Sister White otyeko nyutu ni, ka lacam me kica odonyo apiripiri i ot pa iye, macalo kit ma ki yarone i buk Malaki, lok me poro anyim onongo ki tyeko ka Kristo oyweyo ot pa Lubanga, macalo ma kityeko nyutu kombedi i kite me buk Yohana.

Ka Yesu oyweyo ot pa Lubanga ki jo me cato ki jo me yaro pa lobo, onyuto tic ma obino timo: me yweyo cwinya ki kom richo—ki kec pa lobo, ki kec marac pa cwinya keken, ki kit marac me timo—ma bolo cwinya. “Nen, abicwalo lakwena na, en bin ter yore i anyim an; ki Rwot ma utye ka kwayo, bin obino ki lacen i ot pa en, en aye lakwena me cing ma umero kede; nen, obino, owaco Lubanga, Rwot pa dul lweny. Ento ngat mane obedo twero bedo i nino me bino

pa en? Ki ngat mane obedo twero cung ka nonge? Pien en calo mac pa la me puro, kede calo sapuni pa jo yweyo gamente. En bin bedo calo la me puro ki yweyo feza; obiyweyo ladul pa Lawi, obipurogi calo gol ki feza, wek gibed twero miyo bot Rwot lamal i kare. Malaki 3:1–3.”
The Desire of Ages, 161.

I Yohana chapta aryo, Hekalu kiyiko ne i higa 46, ki Yesu owaco ni obidwogo yiko Hekalu ma kikwanyo piny i nino adek. Ki 1798 dok i 1844 obedo higa 46, ci nyutu bino pa maloika adek (nino) ma i Revelation 14, ma kityen kinyutu calo gi cikke adek ma gicako poropesii me higa 2300. Higa 46 obedo kare ma Kirisito odwogo oyiko Hekalu pa Millerite; pien mapwod pe kare meno, santuwari me Roho kacel ki Isirael me Roho kityeko gogo piny gi Babilon me Roho.

Ka Kristo oyweyo ot pa En i Paska, i caki me tic pa En, en ne tye ka tyeko poropheci me Lacoc me Lagam ma obino rapira i ot pa En, calo kicoyo i Malaki. I ceng 22 me dwe Okitoba 1844, Kristo rapira obino i ot pa En, ki otime ne mwaka 46 me cako dok keto ot pa En ma kibalo woko.

Bino pa Kirisito macalo jadolo wa madit i kabedo ma maleng madit loyo, pi yweyo pa kacel, ma kinyutu i Daniel 8:14; bino pa Wod pa Dano bot Ladit pa Cawa Mapol, macalo kit ma kinyutu i Daniel 7:13; kede bino pa Rwot i kacel pa En, ma Malaki onongo opoko pi en, gin lok me nyutu pa gono acel keken; ci bene, en kinyutu calo bino pa lawot me nyom i nyome, ma Kirisito otyeko nyutu i loc me por pa nyako maleng apar, i Matayo 25.

Kwec me acel pa Lubanga otyeko i 1798, kede tyeko me kwec me agiki pa Lubanga ne i 1844. Cako me otere me mwaka 46, ma ka Kristo ogero ot me Millerite, onyutu agiki; pien cako ki agiki gibedo ki kite me tyeko me kwec pa Lubanga i kom jogi, pien Yesu kare weng nyutu ni agiki pa gin romo ki cako pa gin.

Wa bi mede kwan wa pa cik ma Gabriel omiyo Daniel i coc ma bino anyim.

Kitabu pa Nyutu myero ki yabo bot jo. Jo mapol kikelleko ni en Kitabu ma ocwero, ento ocwero bot jo keken ma gikweko ada ki ler. Ada ma tye iye myero ki nyutu piny, pi jo ginywako twero me bedo atera pi gine ma bi time i kare matidi. Kwena pa Malaika marom adek myero ki nyutu calo geno keken pi gwoko kwo pa piny ma tye ka tho.

Bur me nino agiki ocwali bot wa, ci i tic wa myero wa ciko dano pi bur ma gi tye iye. Wek pe ki cweyo woko gin ma pire tek ma lok me profeci otyeko yaro ni bi time macokcoki. Wa obedo lapoki pa Lubanga, ci pe wa tye ki cawa me golo. Gin ma mito bedo latic ki Rwot wa Yesu Kiristo bi nyutu paro ma lamal iye ada ma ki nongo i buku man. Ki kalam ki dwon, gi bi temo me yiko maler gin ma ber pire keken ma Kiristo obino ki polo me yaro. Signs of the Times, July 4, 1906.